

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Personel Genel Müdürlüğü

Sayı : 82084579/2535/15441
Konu : Yediemin Ücretinin Tahsili

06/04/2016

..... CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞINA

Haciz veya rehinin paraya çevrilmesi yoluyla yapılan icra takiplerinde muhafaza altına alınan mahcuzların, yediemin ücretlerinin tahsili için farklı takip usullerinin uygulandığı, bu kapsamda yediemin tarafından hapis hakkı iddiasıyla rehinin paraya çevrilmesi yoluyla veya ayrı bir ilamsız icra takibi yapmak suretiyle genel haciz yoluyla, son olarak da mahcuzun muhafaza altına alındığı icra dosyasından İcra ve İflâs Kanununun 88 inci maddesinin 6 ncı fıkrası gereğince satış talep etmek suretiyle yediemin ücretini tahsil yoluna gidildiği, yapılan müstakil takiplerde Adalet Bakanlığına Ait Depo ve Garajlarda Muhafaza Edilen Mahcuz Mallar İçin Alınacak Ücret Tarifesinde yazılı sınırlamalar dikkate alınmaksızın ücret talep edildiği, ihalede rüçhanlı alacakların gözetilmediği, satıştan elde edilen bedelin sıra cetveli yapılmadan paylaştırıldığı, motorlu taşıtlar vergisinin dikkate alınmadığı, ayrıca yakalama taleplerinde alacaklının sorumluluğunu düzenleyen İcra ve İflas Kanununun 110 uncu maddesinin 3 üncü fıkrası dikkate alınmaksızın yeterli masrafın avans olarak tahsil edilmediği, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun Ek 14 üncü maddesi kapsamında el konulan ancak sahipleri tarafından 6 ay içerisinde alınmayan araçların ilgili Milli Emlak Müdürlüğü tarafından satışının yapılmaması sonucu muhafazasına devam edilen araçların da hapis hakkı iddiası ile yedieminlik ücretinin tahsili amacıyla yapılan icra takiplerinde de bazı sıkıntıların yaşandığı, bu konularda farklı uygulama ve tereddütlerin olduğu Bakanlığımıza ulaşan bilgilerden anlaşılmıştır.

Uygulamaya konu mevzuat incelendiğinde;

2004 sayılı İcra ve İflâs Kanununun "Mahcuz malları muhafaza tedbirleri" başlıklı 88 inci maddesinin altıncı fıkrası "İcra dairesi, depo ve garajlarda ve yediemin olarak kendisine haczedilen malın bırakılmış olduğu üçüncü kişilerde saklanıp da hukuken artık muhafazasına gerek kalmayan malı, vereceği uygun süre içinde geri almasını ilgililere resen bildirir. Verilen süre içinde eşya geri alınmazsa, icra müdürü icra mahkemesinin kararı ile taşınır mal satışlarına ilişkin hükümler uyarınca bunları satar. Elde edilen miktardan muhafaza ve satış giderleri ödenir. Artan miktar 9 uncu madde hükmüne göre muhafaza olunur. Bu konuda ortaya çıkan ihtilaflar icra mahkemesi tarafından basit yargılama usulüne göre çözülür." hükmünü,

Aynı Kanunun "Haczin kalkması" başlıklı 110 uncu maddesi "Bir malın satılması kanuni müddet içinde istenmez veya icra müdürü tarafından verilecek karar gereği gerekli gider onbeş gün içinde depo edilmezse veya talep geri alınıp da kanuni müddet içinde yenilenmezse o mal üzerindeki haciz kalkar. Hacizli malın satılması yönündeki talep bir defa geri alınabilir.

Haczedilen resmi sicile kayıtlı malların, icra dairesiyle yapılacak yazışmalar sonucunda haczinin kalktığının tespit edilmesi hâlinde, sicill tutan idare tarafından haciz şerhi terkin edilir ve işlem ilgili icra dairesine bildirilir.

Birinci fıkra gereğince haczin kalkmasına sebebiyet veren alacaklı o mala yönelik olarak, haczin konulması ve muhafazası gibi tüm giderlerden sorumlu olur." hükmünü,

Aynı Kanunun "İhalenin yapılması" başlıklı 115 inci maddesinin birinci fıkrası "Birinci ve ikinci ihale icra memuru tarafından, ilanda belirlenen yer, gün ve saatte, elektronik ortamda verilen en yüksek teklif üzerinden başlatılır. Satışa çıkarılan mal üç defa bağırıldıktan sonra, elektronik ortamda verilen en yüksek teklif de değerlendirilerek, en çok artırana ihale edilir. Şu kadar ki, artırma bedelinin malın tahmin edilen bedelinin yüzde ellisini bulması ve satış isteyen alacağına rüçhanı olan diğer alacaklar o malla temin edilmişse bu suretle rüçhanı olan alacakların mecmuundan fazla olması ve bundan başka paraya çevirme ve paraların paylaştırılması masraflarını aşması gerekir." hükmünü,

Aynı Kanunun "Paraların paylaştırılması zamanı, masraflar ve vekalet ücreti" başlıklı 138 inci maddesinin ikinci fıkrası "Haciz, paraya çevirme ve paylaştırma gibi bütün alacaklıları alakadar eden masraflar önce satış tutarından alınır ve artan para takip masrafları ve işlemiş faizler dahil olduğu halde alacakları nispetinde paylaştırılır." hükmünü,

Aynı Kanunun "Adi ve rehinli alacakların sırası" başlıklı 206 ncı maddesinin birinci fıkrası "Alacakları rehinli olan alacaklıların satış tutarı üzerinde, gümrük resmi ve akar vergisi gibi Devlet tekliflerinden muayyen eşya ve akardan alınması lazım gelen resim ve vergi o akar veya eşya bedelinden istifa olunduktan sonra rüçhan hakları vardır." hükmünü,

6183 sayılı Kanunun "Amme alacaklarında rüçhan hakkı" başlıklı 21 inci maddesinin birinci ve ikinci fıkrası "Üçüncü şahıslar tarafından haczedilen mallar paraya çevrilmeden evvel o mal üzerine amme alacağı için de haciz konulursa bu alacak da hacze iştirak eder ve aralarında satış bedeli garameten taksim olunur. Genel bütçeye gelir kaydedilen vergi, resim, harç ile vergi cezaları ve bunlara bağlı zam ve faizler için tatbik edilen hacizlerde 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 268 inci maddesinin birinci fıkrasının son cümlesi hükmü uygulanmaz.

Rehinli alacaklıların hakları mahfuzdur. Ancak, gümrük resmi, bina ve arazi vergisi gibi eşya ve gayrimenkulün aynından doğan amme alacakları o eşya ve gayrimenkul bedelinden tahsilinde rehinli alacaklardan evvel gelir." hükmünü,

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun Ek 14 üncü maddesi "Buluntu olması nedeniyle veya bu Kanun hükümleri gereğince trafikten men edilerek alıkonulan, ancak sahipleri tarafından altı ay içinde teslim alınmayan veya aranmayan araçlar Hazinece satılarak, bedelleri emanet hesabına alınır. Bu araçların maliklerinden adresi bilinenlere, satışından önce tebligat yapılır.

Satıldığı tarihten itibaren beş yıl içinde müracaat halinde emanet hesabındaki bedeller, işlemler sırasında yapılan masraflar düşüldükten sonra ilgililerine iade edilir. Beş yıl içinde herhangi bir müracaatın olmaması halinde söz konusu bedeller Hazineye irat kaydedilir." hükmünü,

296 sıra nolu Milli Emlak Genel Tebliğinin 2 nci maddesinin (f) bendi "Satış yapılan araçların, otopark ve çekici ücretleri ile satış işlemleri sırasında yapılan masraflar ve varsa araca ilişkin vergi borcu satış bedelinden düşülür.

Ancak;

-Otopark ücreti olarak ödenecek bedel aracın satış bedelinin yüzde yirmibeşini,

-Çekici ücreti olarak ödenecek bedel; motosiklet, motorlu bisiklet ve benzeri araçlarda satış bedelinin yüzde yirmisini, diğer araçlarda ise satış bedelinin yüzde onunu,

-Varsa satış işlemleri sırasında yapılan diğer masraflar da aracın satış bedelinin yüzde onunu,

geçemez.

Kalan bedel saymanlıkta sahibi/sahipleri adına açılacak emanet hesabına, sahibi bilinmeyenler ise açılacak Hazine emanet hesabına yatırılır." hükmünü,

30 Nisan 2015 tarihli 29342 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Adalet Bakanlığına Ait Depo ve Garajlarda Muhafaza Edilen Mahcuz Mallar İçin Alınacak Ücret Tarifesi Hakkında Tebliğin "Muhafaza ücretinin azami haddi" başlıklı 4 üncü maddesi "Muhafaza müddeti hitamında 3 üncü madde uyarınca hesap edilecek ücret, mahcuz malın satışa esas alınacak değerinin yüzde otuzunu geçemez. Ancak mahcuz malın takdir edilen değeri sekiz bin sekiz yüz liranın üzerinde ise sekiz bin sekiz yüz liranın üzerindeki meblağ için hesap edilecek ücret, aşan miktarın yüzde on beşini geçemez." hükmünü amirdir.

Konu hakkında, Yüksek Yargıtay aşağıda yazılı muhtelif kararlarında;

"...İcra ve İflas Kanun'undaki bütün bu düzenlemeler doğrultusunda yedieminlik ücretinin takip masraflarından olduğu ve satış tutarından öncelikle alınacağı anlaşılmaktadır. Bu sebeplerle yedieminlik ücreti ancak takip masrafı olarak muhafaza tedbirinin uygulandığı takip dosyasından talep edilebilir.

Yedieminlik ücretinin muhafaza tedbirine konu takip dosyasından başka bir dosyada ayrı bir takip konusu yapılması söz konusu değildir.

Somut olayda tahsili istenen yedieminlik ücreti muhafaza tedbirinin uygulandığı takip dosyasından değil ayrı bir takibin konusu yapılmış, takip itiraz edilmeksizin kesinleşmiş ve paraya çevirme aşaması tamamlanmıştır. Bu durumda yedieminlik ücretinin satış bedelinden öncelikle ödenmesi mümkün olmayıp, satış tutarının bütün alacaklıların alacağını tamamen ödemeye yetmeyeceğinin anlaşılması halinde icra dairesince alacaklıların bir sıra cetveli yapılması gerekir..." (12. HD 09.11.2015 tarihli 2015/17384 E. 2015/27288 K.)

"...Yedieminlik ücreti takip masraflarından olup, İİK'nun 59. maddesi ile "takip masrafları borçluya aittir. Alacaklı, yapılmasını talep ettiği muamelenin masrafını ve ayrıca takip talebinde bulunurken borçlunun 62 nci maddeye göre yapabileceği itirazın kendisine tebliğ masrafını da avans olarak peşinen öder. Alacaklı ilk ödenen paradan masraflarını alabilir." şeklinde düzenleme yapılmıştır.

Paranın paylaştırılmasına ilişkin İİK'nun 138/2. maddesi gereğince haciz, paraya çevirme ve paylaştırma gibi bütün alacaklıları alakadar eden masraflar önce satış tutarından alınır ve artan para takip masrafları ve işlemiş faizler dahil olduğu halde alacaklıların nispetinde paylaştırılır.

İcra ve İflas Kanun'undaki bütün bu düzenlemeler doğrultusunda yedieminlik ücretinin takip masraflarından olduğu ve satış tutarından öncelikle alınacağı anlaşılmaktadır. Bu sebeplerle yedieminlik ücreti ancak takip masrafı olarak muhafaza tedbirinin uygulandığı takip dosyasından talep edilebilir. Yedieminlik ücretinin muhafaza tedbirine konu takip dosyasından başka bir dosyada ayrı bir takip konusu yapılması söz konusu değildir..." (12 HD 07.09.2015 tarihli 2015/9113 E 2015/19786 K.)

"... İİK'nun 100. maddesi gereğince borçluya ait para veya satılan malın tutarı vezneye girinceye kadar birden fazla alacaklı tarafından haciz konulması halinde anılan madde hükmü gereği icra müdürlüğünce derece kararı yapılmalıdır.

O halde mahkemece İİK'nun 140. maddesi uyarınca sıra cetveli yapılması gerektiğinden bahisle şikayetin kabulüne karar verilmesi gerekirken..." (12 HD 25.05.2015 tarihli 2015/4672 E. 2015/14179 K.)

Şeklinde kararlar vermiştir.

Mevzuat ve Yargıtay kararları birlikte değerlendirildiğinde;

1) Süresinde satış talep edilmemesi nedeniyle haczin kalktığı hallerde, haciz ve muhafaza gibi tüm giderlerden alacaklının sorumlu olması nedeniyle, haciz ve muhafaza aşamasında söz konusu masrafların tayin ve takdirinde İcra ve İflas Kanununun 110 uncu maddesinin dikkate alınması; yasal süre geçmiş olmakla haczi hükümsüz kalan mallar hakkında Kanunun 88 inci maddesinin 6 ncı fıkrası gereğince resen işlem tesis edilerek yediemin alacağının tahsili için borçluya karşı müstakil takip yapılmasına sebebiyet verilmemesi; tasfiyenin resen yerine getirilmesine yönelik bu yükümlülüğün söz konusu

Kanunun 110 uncu maddesinin üçüncü fıkrasının yürürlüğünden önce uygulanan muhafaza işlemlerine de hasredilerek yediemin alacağının tahsili için müstakil takip yapılmasının önlenmesi,

2) Yargıtay'ın yukarıda belirtilen kararlarına göre yediemin alacağı için müstakil takip yapılması uygun görülmemekle birlikte, birinci madde gereğince yediemin alacağının tahsili için müstakil takip yapılmasının önlenememesi ve icra müdürünün müstakil takip talebini reddetme yetkisi bulunmaması nedeniyle, yapılan takibin itiraz veya şikâyet yoluyla iptal edilmeyerek kesinleşmesi durumunda;

a) Haczedilen araçlar üzerinde rehin bulunması halinde rehin alacaklısının muvafakatının sorulması, muvafakat edilmediği hallerde ihale bedelinin belirlenmesinde İcra ve İflâs Kanununun 115 inci maddesinin dikkate alınması,

b) Satıştan elde edilen paranın sıra cetveli yapılarak paylaşılması, paylaştırmada sırasıyla; Kanunun 138 inci maddesinin ikinci fıkrası kapsamında değerlendirilen masraflara ve **tarifeye göre** hesaplanan yediemin alacağına yer verilmesi, bakiye ihale bedelinden motorlu taşıtlar vergisi ödendikten sonra kalanının varsa rehin ve diğer haciz alacaklılarına paylaşılması, müstakil takip ile istenilen alacağın tarifeye göre hesaplanan miktardan fazlası adi alacak hükmünde olduğundan sıra cetvelinde öncelik verilmemesi,

c) Yediemin alacağı belirlenirken, müstakil takibe dayanak teşkil eden mahcuz malın muhafaza altına alındığı takip dosyasından bilgi alınarak varsa peşin alınan yediemin ücretinin mahsup edilmesi hususuna dikkat edilmesi,

3) Kaydında herhangi bir haciz veya rehin şerhi bulunmadığı halde Karayolları Trafik Kanununun Ek 14 üncü maddesi kapsamında yakalanan, ancak 296 sayılı Milli Emlak Genel Tebliği gereğince ilgili Milli Emlak Müdürlüğü tarafından satılması gerekirken satılmayan araçlar hakkında yedieminler tarafından başlatılan icra takiplerinde ise bu araçlarla ilgili takip taleplerinin Milli Emlak Müdürlüğüne bildirilmesi, ayrıca paylaştırmının sıra cetveli yapılarak yapılması, paylaştırmada sıra ve miktarın belirlenmesinde 296 sıra nolu Milli Emlak Genel Tebliğinin 2 nci maddesinin (f) fıkrasındaki miktar ve oranların dikkate alınması, arta kalan miktarın ilgili Milli Emlak Müdürlüğüne gönderilmesi,

Gerekmektedir.

Bilgi edinilmesi ile yazının yargı çevrenizdeki icra müdür ve yardımcılara tebliği, tebellüğ belgelerinin Cumhuriyet başsavcılığınızda muhafaza edilmesini, bilgileri açısından icra mahkemelerine duyurulmasını rica ederim.